

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt. **Egyes szám ára 10 kr.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 1 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szó után 1 frttal több.

A várnai mandátum igazolva.

Két héttel ezelőtt ünnepeltük a nemzet föltámadását. A lelkészeknek meg volt hagyva, hogy hiveiket szószékből oktassák ki a 48-iki törvények jelentős voltára, s hazaszeretetre nógassák a jámbor hallgatókat, mert a mai erőszakos kormányrendszer mellett némelyeknél a honzszeretet is csak nehezen megy, egy kis biztatás nélkül.

Még csak két hete, hogy hivatalosan örömmámorban úsztunk, már t. i. aki a lelkesedés árjában gázolni nem tudott, s alig egy hétre reá a 48-as törvények örömradata lefolyt s maradt utána csupán iszap és piszok. Egykor Bécs rontotta meg a nemzet szellemét, most Budapest teszi azt. A népakarat szabadságát akkor Bécsből korlátozták, most Budapestről nyomják el azt: ha valakinek csak erre a kis helyváltoztatásra volt szüksége, hogy boldog legyen, hát ne zavarjuk, lehet, hogy a betegnek már az is könnyebbülésre szolgál, hogy ha felváltva egyszer lábán, máskor meg kezében bántja a rheuma.

Az országgyűlés igazoló bizottsága az elmúlt héten hivatva volt dönten a népakarat felett. Egy felvidéki kerület — a kiszucaujhely-várnai — képviselőt vá-

lasztott három ízben egymás után eredménytelenül; mind a három ízben ugyanis a 48-iki törvények által felszabadított nép győzött, de az erőszak, melyet időközben Metternichtől a liberális Bánffy örökölt, megmutatta, hogy a szabadság, a melylyel a szegény népet bolondítják, csak a könnyen hívók megtévesztésére van kigondolva. Mert négy, az mindig több, mint kettő; már pedig négy volt az igazoló bizottság liberális tagja s 2 ellenzéki; a kormánypárti igazságnak négy szavazata volt, míg az igazságnak magának csak kettő.

A politikai jogok független gyakorlásában a kiszucaujhelyi kerület valóságos csodát vitt véghez. A néppártnak kétségkívül legerősebb kerülete az egész országban. Háromszor rohant reá a liberális erőszak s nem bírta legyűrni a becsületes szegénységet, politikailag lekaszabolta a papiroson a néppárti választók felét, míg a saját táborát jött-ment csócselékkel erősítette, s úgy sem használt semmit. S mikor a kijátszott nép a rut csalárdságot feltárta a legfelsőbb forum előtt, védelem helyett elítélésben részesült, mert négy szavazat több mint kettő. Amerikában távol levő választókat leszavaztatnak; egy néppárti választó, aki a bordáját törí be odamenet s utközben visszafordul, a világ csudájára egészségesen jelenik meg az

urnánál s Roszivalra szavaz, (t. i. más helyett); egy liberális párti választóból csinálnak kettőt, tiz néppártiból egyet, s mikor mindezt feltárják a parlament előtt, akkor két szavazat ellenében négygyel elhatározzák, hogy nem tanácsos az igazságot megállapítani, mert így újabb izgalmaknak tennék ki a kerületet; s ezt hívják a liberálisok *igazoló* bizottságnak.

A politika az exigenciák tudománya. Mielőtt még a várnai kerület Sipeky lemondása folytán megürült volna, azt jelentette egy budapesti barátunk lapunknak, hogy Bánffy báró ajánlatot tett Zichy Nándor grófnak, hogy a néppárt ne fessegesse a várnai kerületet s Marsovszky Endrét igazolni fogják a Dunán túl. Az ősz vezér azonban nem állott reá; igazságának tudatában jogot formált mindkét kerületre, mert a nép ezrei mellette voltak. S mi lett az eredmény? az, hogy Sipekyt lemondásra kényszerítette a kormány, de Marsovszky mandátumát is megsemmisítették, s úgy ezt, mint a másik kerületet is erőszakkal elvették a néppárttól.

Ezen eljárás éppen a politikai szabadság 50 éves jubileumán nagyon leüti a lelkesedés melegét. Káros a magyar állameszmére, különösen a felvidéken, hogy olyan pártot bénítottak meg, a melynek

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Az első áldozás.

Mélyen sajnálom, hogy a Mindenható nem áldott meg engem oly tehetséggel, hogy ékes szavakba foglalhatnám mind azt, amit adott az Isten a szívembe!

Milyen semmi az egész nagy világ, milyen semmi benne az ember, a gőg, a büszkeség, a parányi ész, tehetség, magasra törekvés teljes egész erejével együtt — és Te, oh Istenem! A nagyságod, szentséged és jóságoddal, mily nagy vagy Te! És azt mondják még tudósaink, azt hirdetik, hogy a *szív* nem érez, nem tud semmit nagyobb eseményekről, nem részese az öröm és bánatnak.

Nem dobban-e fel szíved boldogságban? És néha csaknem megreped a búban? Azt mondják a balga professorok, hogy a szívnek semmi köze ahoz, amit a költők róla oly sokat danolnak.

Pedig, ha ma ott voltál édes olvasóm, ma fehér vasárnapján, az Isten házában a sok kicsinyke, ártatlan, fehér színbe öltözött gyermek-sereg körében, ha ma ott voltál te is, akkor merd azt letagadni, hogy szívedben éreztél e valamit!

Van-e beszélőbb hirdetője a láthatlan Mindenható végtelen jóságának, van-e nyilvánvalóbb bizonyossága az ő szeretete és meg nem érthető örökös jelenléte és kegyelmének, mint volt ma, az „első sz. áldozáshoz” összegyűlt gyermek, fiu és leányka helye: a templom? Az nap, ott még a szivtelen ember is lelket nyert és a romlott szív is javulni volt kénytelen.

A szent Vincéről nevezett jó, kedves testvérek, meghatóan szép templomában volt ma fehérvasárnapján, a gyermekek első áldozása! „Az első áldozás” mily nagy szó ez! mi idősebbek, ennek a szónak nagyságát már megértjük és a jó tanítókra bizzuk hadd világosítsák fel kicsinyeink gyenge elméjét, hogy ők is azt mondják — mint mondta I. Napoleon a legnagyobb vezér midőn sok diadalai után, egyszer azt kérdezték tőle: Mondjad felséges uram, melyik volt életed legszebb napja? — És ő, a hatalmas császár, azt adta válaszul „Első áldozásom napja.” — Ők is a kicsinyek, örökké emlékezzenek e nagy eseményre, jelentőségére és fontosságára!

Milyen megindító szép volt a sok gyermek, fehér ruhában, fátyol és koszorúval fejükön a leánykák, gyertya, imakönyv és rózsafüzérrel a kezökben, a fiuk szép tisztán öltözve, színtén gyertyával a kézben s az oltár előtt várva mel-

tóságos Bende Imre püspök ur megjelenését. Harangzugas jelezte végre a főpásztor jövetelét, aki segédletével, ünnepi díszben végig menve a templomban várakozó sokaság között, áldást osztva hívőire, az oltár elé állott és ott megható és ön maga is mélyen meghatottan, mesterileg, nem — atyailag szólott a gyermekekhez! És a kicsinyek térdelve mondottak imát s az ősz főpásztor esendes miséje közben az ő kezéből vették magukhoz először az Ur sz. testét. Utánna bevonulás a kolostorba, ahol a jó szürke nénikék megvendégelték az egész kis hadat.

Anyák! kik abban a szerencsében részesültek, hogy a püspök magasztos szövegét egész igaz értelmében felfogni boldogok lehettek, neveljétek kicsinyeiteket a hitben, az erős mindenható Istenben való bizalomban! Neveljétek gyermekeitek ártatlan kis szívét és ebben első sorban, az Istenhez való ragaszkodást és a szeretetet. Higyétek, higyétek ezt el nekem, bár mily körülmények közepén, legyen az boldogság vagy pokol itt e földön, ha Istenben bízol, sem ember, sem gonosz nem képes megrendíteni. Mindenért kárpotlást lelsz hitedben, mert benne találsz, amit a törpe ad, békét, mely után másképp hasztalan sovárogsz — és megnyilatkozik előtted minden lépten nyomon az Isten kegyelme!

élén a magyarság egykori mártirja, gr. Zichy Nándor áll, s a várnai kerület olyan képviselőjét semmisítették meg, mint a milyen Markovics János, aki hazafias érületére nézve — még itt a felvidéken is, hol egyebet sem hordanak az emberek ajkaikon, mint hazafiságot — bárkivel kiállja a versenyt.

Kár volt azt megtenni azzal a tanulatlan néppel már magyar nemzeti szempontból is; mert az az ő egyszerűségében a magyar és a liberális pártpolitika között különbséget tenni nem tud, s minden esetre jól meg fogja magának jegyezni a történeteket. S lehet idő, hogy a kerületnek sem Markovics János nem lesz a jelöltje, sem Zichy Nándor gr. nem lesz a vezére, s akkor fogja kiadni a mérgét a felvidéki nép a rajta elkövetett igazságtalanságot. S ezt a később könnyen vizsgálható tőkét a liberális politika kölcsönözte szegény hazánknak! A kormány inkább féljen az igazságtalanságtól, mint a negyedik választás izgalmaival; s a 48-as törvényeknek is csak akkor örülhetünk igazán, ha azok gyakorlatban is megvalósíthatnak, mert különben rajtuk is megvalósul Montesquieu mondása a római birodalomról, hogy midőn a római jog a legszébb virágzásban volt a papiroson, a római birodalmat éppen akkor vitte el az ördög.

Néhai Benkeő László a Rakovszky-Szalavszky-féle becsületbíró előtt.

(Folytatás.)

Azon harmadik kifogásra, mely szerint Benkeő L.-nak van egy elintézetlen becsületbeli ügye, azt kérdezte B. L.: kivel, s midőn Szalavszkynak segédei azt felelték: dr. Szulyovszky Dezső országgyűlési képviselővel, ő az ügyállást következőleg adta elő:

Nekem dr. Szulyovszky D. urral elintézetlen ügyem nincsen, mert a párbaj szabályok szerint, a becsületbeli ügyeknek lovagias uton elintézésénél, nem a kihívott, hanem a kihívó félnek áll

Mily pusztá, kietlen, és vigasztalan volna az élet, a világ, a hit, remény és szeretet nélkül!

Hisz az ember vágyva keresi társában, kutatja a szennyet, a piszkot, a gyalázatot — örvendve nézi szomszédja bukását, szerencsétlenségét: tipor, vág, ész nélkül gyötör gög és büszkeségében — azalatt ő maga a sárban fetreng! Csak ne egyedül mondja, csak más is és ujjongva rántana téged is magával, hogy egyedül ne fetreng ott a sárban.

Hihetetlen! Elképzelni is alig lehet, pedig sajnós így van, ilyen az ember! Azért tehát, ime itt leborulva előtted, oh nagy Isten, tuláradt gyönyör érzettel, lelkemben áhitattal, megfoghatatlan mindenható Jóságod előtt, hálás szívvél köszönöm, hogy tudok imádkozni, távol az emberektől és közel érzem magamat hozzád — oh Istenem!

Gypsi.

Husvétii harangok.

— Hel. Reyen. —

Zöldesütörtök reggele volt. A szérűskertek mögötti réten át a közel erdőbe vezető gyalog uton vidám gyerekesapat masérozott katonásdit játszva.

— „Halljátok az öreg harangot?” — kiált

érdekeben és céljában, az ellene elkövetett sértésért elégtételt venni.

Nem én éreztem magamat becsületemben megsértettnek, nem is engem támadott meg dr. Szulyovszky D. és nem én hívtam ki őt, hanem én állítottam róla egy helyi újságban, hogy bizonyos 4000 frtos vételarat Báró Stummer Ágoston-tól évek előtt átvett, de a jogosult parasztnak, a tőlük azonnal birtokba vett földekért ki nem fizette. Ő hívott ki engem, ő keresett lovagias uton elégtételt, s én a kihívást elfogadtam.

Az ő segédei Deak János és dr. Gutvill Pál urak, az én segédeim Pázmány Dénes és dr. Drakulics Pál akkori országgyűlési képviselők. Ezen négy férfiú abban állapodott meg, hogy mielőtt a párbaj megengedhetőségéről határoznának, tudniok kell, vajon dr. Szulyovszky Dezső a kérdéses ügyben, mint báró Stummer Ágost urnak ügyvédje, kötelességét miképen teljesítette, s mi a tulajdonképeni jogi tényállás az illető ügyben? S mint hogy ezen kérdés megvizsgálására ők — a párbajsegédek — nem hívatják, következő megoldási, illetve eljárási módban állapodtak meg: mindenik fél nevezzen egy jogász szakértőt; ezek vizsgálják át az ügyiratokat és mondjanak véleményt dr. Szulyovszky Dezső eljárásáról.

Ezen határozat folytán dr. Szulyovszky D. jogász-szakértőnek megnevezte Petőcz Gábor pozsonyi törvényszéki elnököt, én pedig megneveztem, a pozsonyi ügyvédi kamarának akkori elnökét, dr. Otcoska Károly ügyvédet, Szalavszkynak a stomfai választás óta emlékezetes kedvencét. Az én szakértőm mindig kész volt a tőle kívánt jogi véleményt megadni, de az ellenfél szakértője Petőcz Gábor törvényszéki elnök nem, miként ez dr. Otcoska Károlynak ezennel átadott, részletes nyilatkozatából is kilátszik.

Ezek szerint nekem elintézetlen ügyem nincs. Én a kihívást elfogadtam, a segédeknek határozatát elfogadtam, szakértőmet megneveztem, s ez kész volt és kész ma is megfelelni. Így hát mindent megtettem, a mit a lovagiasság szabályai szerint tenni kötelességem volt. Azért, hogy ellenfelem dr. Sz. D. az ügyet már oly hosszú idő óta heverteti, az én becsületem, az én párbajképességem ellen kifogást tenni nem lehet.

Benkeő Lászlónak ezen fölvilágosító elbeszélése után magok Szalavszkynak segédei — Pulszky Gusztó és Tallián Béla — sem vonták kétségbe, hogy ezen ügyben Benkeő Lászlónak semmiféle hiba föl nem róható, s az ügy nem tekinthető oly értelemben elintézetlenné, mintha ebből Benkeő L. becsületére eshetné a legkisebb macula.

fel hirtelen az egyik fiú. Mint valami kommandóra állt meg valamennyi elnémulva s vette le ajtatósan kalapját fölére a harangszóra, mely a közel templom tornyából töltött be levegőt, falut, határt, Egyikük ajkát se hagyta el egy árva szó se, mert mindenikük tudta, hogy a harang most szól utóljára, aztán elrepül a többivel együtt, el messzire, Rómába.

— „S mikor jön vissza?” — kérdi lassan egy kis szöske fiú, aki mozdulatlan tekintetű a torony felé, amelyet most olyan nagyon szeretett volna látni, de hát a pajták meg a fák irigyen rejtgették kíváncsi szeme elől.

— „Szombaton délben” — magyarázta neki mohón szomszédja, aki büszke volt arra, hogy többet tud nálánál.

— „S majdha visszajön, piros tojást is hoz annak, aki jó lesz” — vágott közbe gyorsan egy másik, s nem nyomhatta el a futó mosolyt ajkán, mert hogy el is higgye, sok lett volna. Csak az édes anyak mondogatják, hegy a gyerekek jók legyenek; pedig hát a piros tojást ők főstik. Ezt már rég tudja; hisz hét esztendő az istenadta, de a Pistinek meg az Iluskának, kiesi hugocskájának, aki csak öt esztendő, nekik még el kell hinnőkök.

De hát csakugyan elrepült az az öreg ha-

Szalavszkyék negyedik kifogására, hogy t. i. B. L. ellen criminalis perek vannak folyamatban B. L. azt felelte:

Igenis ez igaz! Két criminalis per van ellenem folyamatban. Az egyik azért, mert Tarnóczy Gusztávot, a nyitrai képviselőválasztás hirhedt elnökét, a választás utáni napon, Nyitrán az utcán többek jelenlétében legazembereztem: A másik pedig azért, mert Galgócon, egy vendéglőben, poharazás és vitatkozás közben, a megyei főispán, alispán és a pénzügyigazgató eljárása ellen kikeltem, a galgóczi járás főbíráját Tóth Lajost pedig leszidtam. Ezen perekben legközelebb lesz a tárgyalás és én reményilem, hogy a bíróságok föl fognak menteni, mert nekem igazom van.

B. L.-nak ezen nyilatkozata után a becsületbíró azonnal, külön határozathozatali tanácskozás nélkül B. Lászlót teljesen korrekt, kifogástalan férfiúnak ismerve el, — a Liszy-féle ügyben tanuskodásra hívta föl.

Szalavszkynak segédei ekkor a „Hazánk” 1897. szeptbr. 28-iki számában megjelent közleménynek a Liszy-féle ügyre vonatkozó részét pontonként cáfolni próbálták. Ezen célból fölolvastak mintegy 30 darab különféle okmányt.

Benkeő L. mindezekre azt felelte, hogy ő ilyen halmaz írásra, most, ex abrupto válaszolni nem képes, hanem ha egy kis idővel rendelkeznek, azokra is megfelelné, mert ha kell, tud ő Szalavszkyról még egy taligányi hasonló esetet elmondani.

A becsületbíró igaz talpraesettnek találta B. Lászlónak ezen megjegyzését, s elrendelte azt, hogy Szalavszky segédei tegyék le az okmányokat valamelyik budapesti közjegyzőnél, Benkeő azokat ott olvassa át, vagy másoltassa le, és február 21-én adjon a becsületbíró ülésében tovább választ.

Ennek folytán Szalavszky azt a 30—32 okmányt letéteményezte egy közjegyzőnél, B. L. ott néhány másolatot megrendelt, és február 22-én (mert a becsületbíró az ülést febr. 21. helyett az egyik becsületbíró tagnak távolléte miatt 22-re halasztotta) fölolvasta az ő ellenészrevételeit, melyeket írásba foglaltan a becsületbírósnak át is adott.

Ezen ellenészrevételező nyilatkozatnak tartalmát lényegében jövő számunkban hozzuk.

Néptanítók a hazafiság szolgálatában.

Lezajlottak immár az egész országban az ötven év előtti idők, s a diadalt aratott magasztos eszmék ünnepei. „Post festa” vagyunk!...

rang? Sokszor törte-marta már magát rajta, ami kis esze volt, de csak nem akart a dolog világozni; ám az idén meglesi, ha addig el is. Boldog gyermekévek! Talán sohse fáradt, sohse unt volna bele a kis csapat a harangokról való mesélésbe. Képzeteük színesnél színesebb, csalóknál csalókébb képeket rajzolgatott, mert a harang, mely magával vitt minden örömet, a legeslegszebbet meghozta ismét, mikor az örök városból visszavért s aki akkor a levegőben szállni látta, tudta, hogy szíve vágya teljesül.

Bámulva, epedve hallgatta mindezt a kis Pisti. Fölmege föl biz ő is a dombra meglátni a harangokat. Kis fejében merész vágyak, tervek kergetőztek s futva futott haza, örömeiben haggosan hivatgatva hugocskáját, akit beteg, ágyban fekvő hagyott otthon. Édes anyja lelkendezve vetett gátat rakoncátlan jó kedvének. — „Nem hallgatsz, Margitka alszik, nagyon, nagyon beteg.”

A fiut kezénél fogva halkkal az ebédlőbe vezette, hol édes atyját szokása ellenére az ablaknál szótlan ülni látta. Mért nincs az ivószobában? Mért nem irt mint más napokon? S édes anyja? Sirt. Pistike szorosan hozzája simult. Az asszony hamarosan letörölte könnyeit, megcirógatta a gyereket, aki nesztelenül ette meg vajás kenyerét s lábujjhegyen osont ki a kertbe, mert külön-

Ünnepelte az igaz magyar a márc. 15-iki szent napot; de ünnepelte ápr. 11-ikét is, nem vitatkozván azon, melyik napnak adjon elsőbbséget a másik fölött. Kár is volna azon vitatkozni!

De vajjon mi adott oly nagy fontosságot eme napoknak, mi ad különösen kiváló jelentőséget az ápr. 11-ki nemzeti ünnepnek, ha nem az ünnepélyek, melyek az egész országra kihatva, a legszerényebb falucskában is végeztettek, a haza hív közszele: a néptanítók által.

Senki kétségbe nem vonhatja, hogy nincs e hazában pálya, nincs hivatal, mely oly önzetlen szolgálattal kívánna, mint a néptanító. Csekély, alig a mindennapi kenyeret biztosító anyagi ellátás mellett, a magyar néptanító igaz szívvel, fennkölt lélekkel ünnepelt.

De halljátok csak, miként folyt le a nemzeti ünnepély egy igénytelen kis faluban, hol a néptanító magára lón utalva, s ti, kik a hazát csak pusztá fogalomnak tartjátok, tanuljatok tőle igaz hazafiságot; de tanulja meg egyszerűsége minden ember e hazában becsülni és szeretni a szegény néptanítót!

*

Megvirradt az ünnepély napja, ragyogva tüdőzt a napsugár a kis falu iskoláján lengő nemzeti zászlóra, melyen a haza cimere, és egy frissen készített teli zöld koszoru díszlett. Gyöngeszellő fuvalma meg-meglebbenté azt olykor, mintegy hívogatólag jelezvén, hogy e nap minden magyarnak ünnepe: jöjjetek! óh, jöjjetek ünnepelni!

De ime! megszólalt a kis harang. Diadalmas arccal, ünneplő ruhában, nemzeti színű szalagokkal fölkesztve igyekszik a kis tanuló sereg az iskolába, hol mindenik a ünnepélyhez méltóan, csendesen foglalja el helyét.

Ez alatt a tanítói lakban, reggelinél ül a család; maga a néptanító, a felesége, s négy apró gyermek.

Szóltan a család, mert a kevés tej mellé már nem jutott akkora kenyér mint máskor. Április elsejével új negyedév kezdődvén, a község bírja még nem adta meg a néhány forintnyi fizetést; mellékes jövedelmet pedig hol szerezzen ilyenkor a néptanító?

Gondterhelt arcát tenyerébe hajtja a család feje, talán a keserűség vett rajta erőt; de a másik pillanatban már arca örömtől ragyog s megszólal: — édes feleségem! tegyük félre e mai napon a bút; tegyük szomorúságunkat áldozatként a haza oltárára.

Adjad kérlek elő ünnepi felöltömet, mert szólít a főkötelesség: hív a haza!

Felölti a már kopottas ünneplőt, mellére

ben felebred Margitka, aki beteg, nagyon beteg, ahogy édes anyja mondta. Olyan egyes egymagán érezte magát; trombitája se volt, a harangokkal az is elrepült, vele a faluból a többi trombita is, s nagy szomorúságában epedő sejtelem szállta meg kicsi gyermek-szívét.

Egy álmatlan, búbanatos éjszakát töltöttek Pistike szülei beteg gyermekük ágya mellett. A kis Margitka ott feküdt tüzes-lázás álmokban. A fiatal anya, kinek gondos ápolása mitse használt szíve szereimének, halaványan, búnak eredten ült mellette s kezében tartotta forró, rángatózó kezecskéit s szíve lelke minden érzése, minden gondolata egy imádságképen szállt a Mindenható elejbe. Pillantása, az a fájdalmas pillantás, egyszer-egyszer az urára esett, aki fejét tenyerébe temetve ott ült az ágy lábánál. Átvirasztotta vele híven az egész éjszakát, hisz lelkéből szerette gyermekét, akit az a veszedelem fenyegetett, hogy a halál elrabolja tőle. Mi is tombolhat vajjon az erős férfi keblében, mely nehezen vonaglik nagy lélekzet közben? Szemét elföldi kezével s ifjú feleségének úgy tetszik, mintha ujjai könnyet morzsolnának, mintha sirna. Az asszony nesztelenül fölkel, karját gyöngéden ura nyakára köré fonja, egy csókot lehel homlokára s aztán alig hallhatóan, de mélyből sugja:

túzi a nemzeti szalagos emlékermet, s mintha újja születnek, a honszeretet szent lángjától kipirult arccal feledve gondját, nyomorát egy napra, lép kedves tanítványai elé.

A tanuló gyermekek ragyogó szemekkel, szent áhitattal lesik tanítójuk szavait, s midőn megszólal és üdvözli kis tanulóit, mosolyra nyílnak az ajkak; az ég mosolya az: a tiszta, romlatlan szívek örömjátéka. Ők nem olvasnak a versekben, nem látják a bút, mely a család apának szívére emészt, ők csak a lelkes szavakat hallják. Az ünnepély megkezdődött.

Megszólalnak a templom harangjai, a gyermekek párosával vonulnak a Isten házába, s ott kezeiket buzgón összetéve, átszellemült arccal várják a tanítójuk által elmondandó imákat. A néptanító az oltár számolyára térdel, s meghatottságtól remegő hangon előmondja az alábbi imát:

„Mindeneknek alkotója, fölséges jó Ur Isten! ime megjelentünk szent csarnokodba, hogy gyermeki tiszta szívünk lángoló szeretetét, oltárod számolyához lerakjuk.

Összetett kezekkel és hűv buzgósággal hálát adunk neked, hogy ezer csapástól sujtott hazánknak ötven év előtt oly dicső férfiakat adál, kik nemzetünk boldogságának és jólétének alapját oly böles törvényekkel biztosították.

Vedd kegyelmes Isten továbbra is hűn szeretett hazánkat, és a magyar nemzetet atyai védszárnyaid alá, adj neki igaz szívű vezér férfiakat, s add, hogy hazánk, mint Mária országa az idők hosszú során át boldogan viruljon. Amen.“

Imákat mond tovább a jó és böles királyért s annak családjáért. Könnyezve kel most föl az oltártól, s mit látnak szemei? — a templom telve van hívőkkel, kik azalatt, míg ő a gyermekeket rendezte és imázott, zajtalanul megjelentek.

A harangok újból megszólalnak; s most már a nép sokadalmától kísérvé megy vis za a menet az iskolába.

A „Hazádnak rendületlenül“ édes dallama csendül föl; utánna fiúk és leánykák szebbnél-szebb hazafias verseket szavalnak, majd a tanító újból megszólal: „Kedves gyermekeim!

S beszél-beszél az örök időkre méltán emlékeztetés 1848-iki időről, a dicső férfiakról, a létrehozott törvényekről. Édes mézként peregnék ajakáról a szavak, s a máskor oly zajos kis sereg néma csendben lesi a szavakat. A jelenlevő szülők arcán majd diadalmas öröm, majd a meghatottság édes érzete honol, látván a hatást, mit a beszéd gyermekeiken okozott.

A beszéd véget ért. Fölhangzanak az „Éljen a haza!“ „Éljen a király!“; mit a jelenlevők is lelkesedve viszhangoznak.

Utánuk az „Isten áld meg a magyart“ ab-

— „Imádkozzál, Józsikám, imádkozzál gyermekünkért!“

A nagypéntek végét járta. Fájdalom, gyász az istenházában, gyász a hallgató természetben, amikor még azok is, akik máskor nem hallgattak a harangok hívó szózatára, ma érezik zugásuk hiányát, fájdalom és gyász az ispán házban, hol az orvos alig hagyott egy kis pislogó reményt a vigasztalan szülőknél.

Szóltan állt a kis Pista az ablaknál s tűnődve nézett a csendes utcára. Margitka meghalhat, így szólt az orvos. Vajjon hát igaz-e? Ő maga nem tudta, mi a halál; de annyit tudott, hogyha hűgicája megtalál halni, akkor elmegy tőlük, többet nem játszhatik vele, mert a jó Istenhez költözik, így mondta a mamuska. Gondolkodóba esett és sokáig, igen sokáig nézte az eget, melyre lassan-lassanraborult az éjszaka sötétsége. És amikor ma édes anyja helyett apja fektette le kicsi ágyába, oly ájtatosan rebegette el esti imádságát, hogy apja szíven szokatlan megindultság vett erőt; aztán mindakét karjával átölelte a nyakát s halkán ezt sugta a fülébe:

— „Tudom ám apuskám, mit kérjek a jó Istentől holnap, majdha a harang visszatér: hogy ne vegye még Margitkát magához.“

Hölgyi Józsi szeliden simogatta a kis fiu

rándos melódiája hangzik el, s a tanító szent fogadalmat tétet kedves gyermekeivel, hogy e hazát, a királyt egész éltükben híven szeretni, s értük élni és halni bármikor készek leendenek; végre köszönetet mondva úgy szeretet kis tanulóinak, mint a megjelent vendégeknek — az ünnepélyt bezárja.

*

Igy ünnepelt a szegény magyar néptanító szívvel, lélekkel — nélkülözések között. S midőn visszatért lakásába, tán ott találta a végrehajtót, aki csekélyke adóhátralékért árverezéssel fenyegeti. S még azt mondják, hogy nincsenek napjainkban emberek, akik nemes eszmékért lelkesülnek. Magyar nemzetem Génusza hozzád fordulok, vedd oltalmad alá, a haza hív és önzetlen munkásait — a magyar néptanítókat; adj nekik továbbra is erőt, hogy fontos feladatuknak ezenül is buzgón megfelelhessenek; de ihlesd sugalmiddal azokat is, kiknek kezében van letéve a néptanító sorsa, hogy végre igazán elismerjék a néptanító munka becsét és értékét, s ne csak szép hangzatos szavakkal és ígéretekkel, hanem tényekkel mutassák ki azt, hogy a közművelődést és az őszinte valódi hazafiaság terjesztését nagyra becsülik és szívükön hordozzák! *Illyay Nándor.*

Levelezés.

Kuzsóc, 1898. ápril. 21.

Tisztelt Szerkesztő ur!

A nagyjáci r. kath. népiskola és ezzel kapcsolatban a nagyjáci r. kath. hitközség az 1848-iki törvények szentesítésének megünneplésére elrendelt iskolai ünnepnapot fényesen megünnepelte.

Az ünnepélyt megelőző nagy napon, Verner Ferenc, nagyjáci plebános ur az egybegyűlt hívők sokaságának hazafias beszédben fejtegette az évforduló nagy nemzeti és közjogi fontosságát és különösen hangsúlyozta azt, hogy amint a nagyjáci hitközség, a magyar szabadság egyik szerény tényezője és annak hitbuzgó hívei a magyar állam eszmének törhetlen harcosai valának az elmúlt korban: úgy a jelenben és a jövőben is ezen hitükben erősek legyenek.

A templomban megtartott ünnepélyes háladó isteni tisztelet után a népiskola ezen alkalomra művészi módon földiszitett iskolatermében a tulajdonképeni nemzeti ünnepély nagyszámu vendég jelenlétében tartatott meg. A kis honpolgárok ajkain elzendülő „Hymnus“ utolsó akkordjainak megszűntével Verner Ferenc plebános ur ismét-

arcát, aki édes remények között csendesen elaludt. Szemébe könyár szökött, aztán zaj nélkül az ablakhoz lépett. A hálószobából kihallatszott hozzá felesége elfojtott sirása, s a kis beteg hangos zihálása. A teli hold ragyogva kelt fel a fák mögül s ezüst fénye egészen elborította a kis templomot.

Sohajtozva tekintgetett által. Régen, régen nem volt már benne. A hit, melyet egykor az ő szíve is oly tántorithatatlanul, ingadozás nélkül befogadott, tartogatott, ugyan hová költözött belőle? És ebben a szívben most perzselő vágy szikrája kezd izzani, ama napok nyugalmas boldogsága utáni vágy. Megforduljon, visszatérjen tékozló fiuképen az apai házba? . . .

Megvirradt. Verőfényes tavaszi nap mondott husvéti köszöntést a falunak. A kis Pista ma korábban bujt ki az ágyból, mint máskor. Halkkal odasompolygott a beteg ágyához.

— „Most megyek, anyuska!“ — szólt különös titokszerűséggel, mintha csak azt akarta volna mondani, hogy valami rendkívüli dolog furja az oldalát. Nemsokára már ott maszkolt kis pajtásaival a domb felé, mert meg akarták látni a visszatérő harangokat. Valósággal rohantak a kis lejtősegen csakhogy jaj, el ne késsenek. Ma megláthatnak valamennyi harangot, mert a derült

ten méltatta ezen ünnepély jelentőségét és a szívnket betöltő nemes beszédének elhangzása után ezen emlékezetes ünnepnap a díszesen kiállított műsor szerint a legjobban sikerült.

Es ezen alkalommal kötelességemnek tartom a nagyjai r. kath. népiskola derek tanítóját, Gazsó A. Gyula urat felemlíteni, a ki képzettségével és vasszorgalmával az ének számokat és a szavalatokat a szereplő tanulókkal oly tökéletességgel adta elő, hogy azok a művészi tökélyt megközelítve, ez által az iskolai ünnepnapot a messi jövőbe emlékezetessé tette.

Szabadfjy Szaniszló.

Ujdonságok.

Személyi hírek. *Polányi Antal* zayugróci plebános kinevezetett a baáni kerület helyettes alesperesévé: *Mendl Ignác*, papradnói ideiglenes adminisztrator megkapta a Hahn Sámuel kegyuraságához tartozó papradnói plebániai javadalmat. — *Boróczy Gusztáv* korosi segédjegyzőnek lett megválasztva, *Jancsóvícs Maté* pedig tókes-ujfalusi anyakönyvvizetővé nevezetett ki.

Előléptetések a bírói karban. A nyitrai kir. törvényszék területén előléptettek május hó 1-ével: *Sándor Géza* kir. törvényszéki elnök, a VI. rangosztály I. fokozatába; *Török Vince* vizsgálóbíró, *Rákóczy József* és *Szale István* törvényszéki bírák és *Juhász Vince* nyitrai k. járásbíró, a VII. rangosztály II. fokozatába; *Horváth József*, *Miklóssy Artur* és *Névery Ignác* törvényszéki bírák, ifj. *Sándor Géza* galgóczi, dr. *Girtler Aladár* nagytapolcsányi, dr. *Szirányi György* érsekújvári és *Jeszenszky Béla* miavai k. járásbíró, a VIII. rangosztály I. fokozatába; *Nagy Armin* galgóczi k. aljárásbíró, a IX. rangosztály II. fokozatába; *Krayzel Andor* és *Bors János* törvényszéki aljegyzők, a X. rangosztály I. fokozatába; *Ribay Adolf*, *Hegyi János*, *Straszner József*, *Mérey Andor*, *Aitner Lajos*, *Rutkay Albert*, *Berger Ferenc* és *Varannay János* törvényszéki írnokokat, a XI. rangosztály I. fokozatába; végül *Gorga Gyula*, *Palásthy Béla*, *Nozdroviczky Artur*, *Tóth Lajos*, *Varga Gyula*, *Hellar Rezső*, *Haha Mihály*, *Csala Károly*, *Tóth Jenő*, *Ganter Ágoston*, *Truszká Sándor*, *Szecsányi Gáspár*, *Polyák László* és *Grumann Dezső*, a XI. rangosztály II. fokozatába.

Személyzetiek a vármegyéből. Nyitra vármegye vidéki tisztikarában a pöstyéni furcsa állapotok folytán egész tisztviselő-vándorlás történi. *Koronahály Béla* pöstyéni főszolgabíró „nyugdíjaztatott”, ennek helyébe *Machovics János* küldetett, aki ezelőtt Nagy-Tapolcsányban, azelőtt Zsámbokréthen és még azelőtt Tornócon hivatalnokoskodott. Pöstyéből a szolgabíró *Rákóczy Lajost* is elmozdították, de ez mint a va-

égen csak itt-ott uszkal egy-egy szürke bárny-felhő. Szemünk el nem fárad a délszak felé nézésben, honnan jönniök kell, mert arra van Róma, mondja Kari, ki az iskolában tanulta. Dobogó szívvel állt a kis Pista leshelyén; szeme előtt apró, fekete pontok kezdtek táncot járni; a nap fénye vakítóan ragyogott. Túrelmetlenül dörzsölgette a nézésbe belefáradt szemét s megest abba az irányba bámult, ahonnan a harangoknak jönniök kellett. Hirtelen összerázkódott; ott, ott repül egy, látta, tisztán látta; szeles és gömbölyű, olyan mint egy nagy fekete pont s szárnya is volt. Persze hogy harang volt az, mely ép mostan tűnt el a könnyű szürke felhő mögött.

Amint csak kicsi lába birta, oly gyorsan szaladt haza.

— „Apa, láttam, láttam a harangokat; most már biztos nem hal meg a Märgitka. Nem hiszed apuska? Nézd csak ott benn vannak már a piros tojások, miket magával hozott,” s ujjongva szaladt a piros cifra jószágokhoz.

Hölgyi József meghatva ment be a házba. Felesége a kis Margit ágya mellett térdelt. Kezében tartotta a kis beteg kacsóit, aki nyugodtan elszenderedett. Lélekzete egyre szabályosabb lett, lázas homlokára harmatos veríték verődött, a kicsike meg volt mentve. *Jándi György.*

jas kenyér, a jobbik oldalára esett, főszolgabírónak küldték Nagy-Tapolcsányba. *Abafi Adolf* h. szolgabíró Pöstyénbe lön kirendelve. Zerdahelyi *Béla* nagy-tapolcsányi szolgabíró Zsámbokréthre, *Szabó Kálmán* vágujhelyi szolgabíró Nagy-Tapolcsányba, *Czoher Kálmán* zsámbokréthi helyettes szolgabíró Vágujhelyre, *Csemez István* és *Somogyi Sándor* nyitrai közigazgatási gyakornokok Privigyre helyeztetek át.

Palkovics József vezérőrnagy, ki éveken át a nyitrai 14. sz. honvéd-dandár parancsnoka volt, s jelenleg a kolozsvári XI. honvéd kerület élén áll, ő felsége altábornaggyá nevezte ki. Ő exellenciáját, a derek katonát és mélyen katolikus erzelutű embert innen távolból is őszinte tisztelettel üdvözöljük. — Ugyancsak a nyitrai dandár egy másik kiváló volt tisztet *Tomáé Györgyöt* tábornokká neveztek ki.

Kinevezések a honvédségnél. A májusi előléptetés a következő nyitrai és trencsényi tisztokra hozott esillaghullást: *Wagner Béla* trencsényi százados őrnaggyá, *Buzna Alajos* őrnagy Pozsonyban alezredessé, *Koháry Gyula* és *Radakovics Károly* Trencsénből, valamint *Litassi János* Nyitráról I. osztályú századosokká, *Lelkes Sándor* Nyitrán főhadnaggyá, *Bors János* főhadnagyt, nyitrai tvszéki jegyzőt tartalékos századosná, dr. *Oswald István* Trencsénben főhadnagy-hadbíróvá, dr. *Szabó Antal* trencsényi I. oszt. ezredorvossá, *Rostássy Károly* Trencsénben másodoszt. kezelőtisztte neveztetek ki.

Májusi ájtatosság Nyitrán. A püspök ur ömiga határozata folytán a szokásos májusi ájtatosság naponként 4 órákor fog megtartatni a nyitrai irgalmas nővérek templomában, vasár- és ünnepnapokon pedig 1/23 kor. Ez ájtatosság május elsőhéjén április hó 30-án delután 4 órákor sz. beszéddel veszi kezdetét.

A nyitrai zenekedvelők egyletébe pártoló tagokul újból beiratkoztak: *Babóthy Olivér* szolgabíró, *Bohunka Géza* ügyvéd, *Gutvill Pál* ügyvéd, *Faschler Ferenc* városi tanácsos, *Juhász Sándor* bankigazgató, *Modrányi Iván* árvaszéki ülnök, *Morton József* vállalkozó, *Dr. Rudnay Sándor* polgármester, *Vieszt Gyula* v. pénztárnok, *Redéky Géza* rendőrkapitány, *Sinkovics Károly* megyei főpénztáros és dr. *Gyürky Gejza* m. tiszti főügyész.

Uj egylet van alakulóban. A helyoei kömüves segédek megunták a teli munka szünet alatti tétlenségüket, azt az időt hasznos ismeretek elsajátítására akarják fordítani. Vasárnap e hó 17-én a szigeti vendéglőben mintegy 80 kömüves segéd jött össze, s a kiküldött *Offenberger Mihály* rendőrfogalmazó jelenlétében elhatározták, hogy egy kath. önművelődő és önszegélyező egyletet alakítanak. Ezen egyletnek celja lenne a valóság, felebaráti hazaszeretet és törvénytisztlet ápolása, hasznos ismeretek, a melyeket inas korukban megtanulni elmulasztottak, és tisztos modor elsajátítása, elagott, munkaképtelen tagtársak, ezek özvegyei, illetve árvainak gyámolítása. Határozatott továbbá, hogy saját maguk közt gyűjtést eszközölnek egy kegyes alapítványhoz, oly célból, hogy minden év augusztus hó 16-án Szent Rókus napján a kömüvesek védszentjének tiszteletére egy ünnepi szent mise mondassék, az alapszabályok kidolgozására egy 5 tagu bizottság kiküldetett. Ezen mozgalom a lakosság közt nagy tetszésre talált, *Bartha János* építő mester már is kilátásba helyezte, hogy azon esetre, ha az egylet végleg megalakul, házáinak egyikében a szükséges helyiséget ingyen engedi át.

A megyei közigazgatási bizottság ápril hó 19-én a főispán elnöklete alatt rendes havi ülését tartotta, a melyből a következőket emeljük ki: a magy. északnyugati vasut „Elecske” rakodóhelyet, a közforgalom érdekében a miniszter egy gyorsárú és marharakodó állomássá akarja átalakítani. A nyitra városi képviselőtestület és a városkapitány közt *Morton József* és *Weisz Dávid* vállalkozók vámmentességi ügyében felmerült összeszekoccanást a miniszter akként intézte el, hogy az ügy a panasz utra tereltessek. A miniszter utasítja az északnyugati vasut részvénytársaságot, hogy a még le nem bonyolított kisajátítási ügyet 8 nap alatt véglegesítse. — Továbbá *Quitt Zsiga* nyitrai lakos szódaviz-gyár ügyét, melyhez a rendőrkapitány az engedélyt megtagadta, a miniszter oda igazította el, hogy a rendőrkapitány szódavizgyári ügyekben mint egészségügyi hatóság nem határozhat, hanem a polgármester vagy

helyettese. Kérdést tesz a miniszter, vajlon a rendőrkapitány nem mint helyettes polgármester intézkedett-e ez ügyben.

A nyitrai oltáregylet. mely eddig a budapesti központi egyesület fiók-egylete volt, néhány hét előtt egyházmegyei *anyaegyletté* alakult át és a püspök ur ő méltósága által megerősített alapszabályait most osztja szét a tagok között. Az új anyaegylet a nyitrai egyházmegyehez tartozó szegény templomokat évenként a lehetőséghez képest egyházi ruhakkal és szerekkel fogja segélyezni, mikép azt eddig a budapesti központi egyesület tevé. E végből a tagdíjak és a segély adományokból befolyó összeget egyházi öltönyökre és ruhákra fordítja, melyeket a saját tagjaival készített. Az egyletnek már ez ideig is jelentékeny készlet áll rendelkezésére, melyből junius hóban kiállítást fog rendezni. Remélhetőleg sikerül az egyletnek minden évben tekintélyes készletet egybeállítani, mégis hogy az egylettől várható segélyezés arányban álljon az egyházmegye szükségletével, az csak úgy lesz elérhető, ha egyházmegye szerzte fiók-egyletek létesülnek, melyek az anyaegyletet tőlük telhetőleg támogatni fogják. A fiók-egyletek alakításához szükséges tudnivalókat rövid idő alatt fogjuk közölni a lelkes urakkal. Ezyszersmind felhívjuk e helyen az egylet nótágjainak szives figyelmét arra a körülményre, hogy az egyletnek az ezidei költségvetés keretében még mindig van varni való fehéreműve. Kérjük tehát azokat, kiknek módjuk és érkezésük van arra, hogy ilyen munkát elvállaljanak, tegyék meg Isten nevében. Bővebb felvilágosítást erről az egylet elnökötől, *dr. Bangha István* urától kaphatnak.

Örizzkedjünk a puskagolyótól! A nyitrai honved állomáson elhelyezett magyar királyi gyalogezred a Darázs községtől délre elterülő katlanban; névleg hátterben a Pleskahegy által, oldalt pedig a nyitra-darázsai ut felé terjedő hegynyulvány által határolt területen — *Kajsza község* — Pleska B-0-452 fölőiránynyal f. é. május hó 2-án d. e. 6 órától kezdődőleg hareszerű lövés gyakorlatát fogja megtartani. Az említett napon Darázs községtől délre fekvő hegységben és erdőben való tartózkodás, vagy járkálás *illetve széllyel jár.* A céllovés idejében a lövés irányában a magaslaton vörös jelző zászló fog kitzeteni és megfelelő szamu örök állittatnak fel, de miután a löter hátterében levő erdős hegységben az áttekintés korlátolt, a lakosságot külön is figyelmeztetik.

Egy „vasuti” jubileuma. *Hradil Ferenc* nyitrai állomás-főnök e hó 16-án ünnepelte vasuti tisztte való kineveztetésének 25 éves jubileumát. A vasuti tisztte és altisztek főnökük jubileumára előzőleg egy közvacsorát rendeztek és egy kollektiv fényképpel lepték meg, s az állomásfőnök ur tisztársait és alantas közegeit a nevezett napon egy barátságos estélyre hívta meg házához. Láttunk ott vasuti tisztteket *Érsekújvárról* s *Tót-Megyerről*, továbbá dr. *Fratrics Kálmán* vasuti orvos, *Miksz Ferenc* nyitrai postafőnök, *Ronchetti József*, *Tomaschek építész* és másokat, számra nézve mintegy 24-et. Ami különösen meglepett, az ama szívélyesség volt, melylyel a különben szolgálatban nagyon katonás főtiszt alantasait a fehér asztalnál szép jó szóval s más egyébbel tartotta. Az ünnepeltre számos felköszöntő mondatott, melyekből ki kell emelnünk dr. *Fratrics* ismételtlen ropogtatott sziporkáit s ifj. *Hradil Ferenc* joghallgató meleg felköszöntőjét a tisztikar barátságára és egyetértésére.

Megjutalmazott tanító. A nagym. kir. vallás és közokt. miniszter urnak ez évi március hó 7-én 1778. sz. alatt kelt magas rendelkezével *Laczkovits Mihály* Kis-Vicsáp községi tanítónak, a magyar nyelv sikeres oktatása, és terjesztése körül tanusított kitünő szorgalmának elismerésül 50 frt jutalomdíjat engedélyezett, melynek átadása f. hó 17-én az iskolászek, a szülők és tanköteles gyermekek jelenlétében ünnepélyes módon történt.

Az alispán ur figyelmébe. *Egbellről* írják lapunknak: A községi vadászbjog bérbe van adva. A szerződés csak úgy lett megkötve, hogy helybeliek veszik át a vadászatot, albére nem adhatják s a bérösszeg a mezei csöszök fizetésére

fordítottak. Mi történik azonban? A jegyző és bíró albebe adja a község tulajdonát, behoz egy idegen német és angol társaságot, mert a jegyző vadász s mert nekik úgy tetszik. A képviselő tesztet nélkül községi vagyon el nem idegeníthető. Nyilvános árverés elő van írva. De hát ez semmi; két hordó sör s meg van a törvény! A község 405 frt helyett 1000 frtot kaphatna. — Most jönnek a kataszteri mérnökök. Minden megkérdezés nélkül megy a jegyző s a község számlájára vesz butort a mérnökök lakásába. A holicisi szolgabíró, a község tudta nélkül felvesz 200 frt utadót a holicisi uradalommal s ezen összeg a folyó esztendőre hátralekul lesz bevéve a község rovására. Hol van az alispán ur dícsért szigora s igazság és rendszerete? l.

Uj honpolgár. Báró Wattenyill Lipót hori nagybirtokos, mult év végén folyamodott honosítás iránt, s e hó 16-án tette le a magyar állampolgári esküt a megyei alispán előtt. Gratulálunk az egész Vág völgyön máris népszerű svajci eredetű uj honpolgárhoz a megyei ellenzéknek, melynek B. Wattenyill Lipót ur egyik legszívósabb tagja, a ki már egész családjával együtt a magyar nyelvben is tanórákat vesz.

Öngyilkossági kísérlet. A nagytapolcsányi pénzügyőri szakasznál szolgálatban lévő Bogdány Miklós nevű pénzügyőr, mult szombaton, ápril 16-án szolgálati fegyverével lövest intézett fejének. A golyó bal szemén keresztül be, és a koponyacsontot áttörve ismét kijött, miközben egy csomó agyvelő is kibuggyant. A szerencsétlen nem halt meg, amiért is apolás végett az ottani Agoston kórházba szállítottatt. Állapota reménytelen.

Tornász-baleset. E hó 17-én — miként nekünk írják — Rudolf névnapját ünnepeletek Boriban ifj. Ocskay Rudolf nagybirtokos urnál. Ebéd után a nagy társaság, fölhasználva a majdnem nyári meleg kellemes időt, a szabadba ment ki, s ifj. Ocskay Rudolf ur saját gyermekeivel együtt tornászni kezdett. Néhány igen sikerült mutatvány után azonban folytatás közben az ünneplő társaság nagy szomorúságára felkarját eltörte. Szerencsére a vendégek között volt dr. P. orvos, a ki a törött kart azonnal bekötötte, s ifj. Ocskay Rudolf még az nap az esti vonattal elutazott Pozsonyba gyógykezelés végett. A baleset kivált a 83 éves apának id. Ocskay Rudolf urnak okozott nagy aggodalmat, de valószínű, hogy ifj. Ocskay R. már 3—4 hét múlva teljesen fölgyógyul.

Megszökött körjegyző. Parszkuta János tőkésujfalusi körjegyző 8 nap óta eltávozott székhelyéről. Budapestről érkezett leveleiből — kivéhető, hogy szénája nincsen rendén. Ugyanis magánlevelben felhatalmazza segédjegyzőjét az összes jegyzői teendő ellátására, a főbírónak irt levelében hirtelen történt távozásának okául nagymérvű idegbetegséget hoz fel; magánügyeinek rendezésével pedig Lénárt Sándor nagytapolcsányi ügyvédet bizta meg. Az alispán a jegyzői hivatal megvizsgálására egy megyei számvevőt küldött ki.

Egy polgármester a templomlátogatásról. Lakos, szentesi polgármester következő rendeletet intézett alantás tisztársaihoz, melyhez csak most, de azt hisszük még mindig elég korán jutottunk: „Régi tapasztalatom, hogy a városi tisztikar tagjai a templomokat csak kivételesen látogatják, amiből azt kell következtetnem, hogy vallásos érzelmeik többé-kevésbé eltompultak, holott pedig előljárói tisztükből kifolyólag, mint mindenütt a jóban, ugy itt is nemes példájokkal előljárniok illenek. Utasítom a város tisztviselőség- és kezelő-személyzetének tagjait, hogy mindenki vallásának vasár és ünnepnapjain hitfelekezetének templomát szorgalmasan látogassa és ez által vallásos és erkölcsi-erzületéről tanubizonyosságot tevé, ez uton is igyekezzék a gondjaira bizott társadalom lelki világára jótékonyan hatni. Felhívásom komolyságának és tiszteletre valóságának tanubizonyosságul nem késem kijelenteni, hogy fenti kéré szavaim a jólneveltséghez és műveltséghez vannak intézve: igyekezetemnek kicsinylését vagy semmibevételét tehát az ép és egészséges erkölcsi felfogás lazul-

lásának tekinteném. Mint a fentiek után önként következik: a templomoknak ünnep és vasárnapokon látogatása ideje alatt a hivatalos tevékenység szünetel. Felhívásomat tisztársaimnak, tisztikarom szeretett tagjainak kegyes indulatába ajánlom. Miről a város tisztikarának, kezelő és segéd-személyzetének valamennyi tagját végzéssel értesitem. Sentes, 1897. október 29. Lakos polgármester. — Mit szólnak ehhez a nyitrai városházán, s még inkább a megyeházán?

Morfizm. Nagy részvétet keltő eset történt Hatvanban, melynek végső akkordja Budapestben zajlott le. Lefebore Margit, néhai dr. Lefebore János hatvani orvos leánya ugyanis kilenc év előtt idegbetegségbe esett, a melynek gyógyítását és enyhülését a morfiamban kereste. Oly nagy adagokban szedte a morfiomot, hogy idegrendszerét végre teljesen tönkretette, megtévelyodott. Az örület fixa ideákban mutatkozott nála és nyílt utcán tört ki, minék folytan a lipótmezei tébolydába szállították.

A mekkai zarándokok. A napokban megkezdődött az általános mekkai zarándoklat, Mekkában van tudvalevőleg Mohamednek nagy tiszteletben tartott sírja. E zarándoklat alkalmából sok anekdotát és epizódot mondanak el a jámbor hívők életéről és fanatizmusos önsanyargatásáról. Ezeket semmiféle akadály vagy nehézség sem tart vissza attól, hogy ne látogassák meg a Korán szerzőjének sírját. A sok anekdota közül ime egy: A jelenlegi szultán nagybátyja egy napon ünnepélyes tanácskozást hívott össze Perába, melyben részt kellett venniök az ulemáknak, az imámoknak, a szofták vezetőinek és a Seik-ul-islam főpapjának, kik kötelesek voltak megígérni, hogy a zarándokoloi szándékozókat fölvilágosítják és rábírik az övintezkedések szigoru betartására, hogy így a járványok ne hurcoltassanak be a főváros kikötőjébe. A vezetők azonban nem voltak hajlandók ezt megérteni, még pedig azért, mert a járványokat Allah küldte és így akár jók, akár rosszak az ő művei, nagy megadással kell őket fogadni és elviselni. Abdul Megid bátor férfi létere szembe szállt velük és meg is győzte őket a következő hasonlattal:

— Az égből lehulló esőt ki küldi? — kérdé.
— Allah! — felelék mindnyájan.
— Jó. És midőn esik az eső, miért nem álltok ki az esőbe, hanem az esernyővel megvédtétek magatokat?

Erre már nem tudtak felelni, ahelyett azonban mégis jónak látták, hogy a Kalifa parancsaihoz alkalmazkodjanak.

Nyílt tér.

(E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Nyitraváros tisztelt kereskedőihöz!

Városunk kereskedői osztályának szervezetlen volta és széttagoltsága mindinkább érezhetővé és következményeiben károsabbá válik.

Ezen körülmény arra indította több itteni kereskedőt, hogy ezen baj orvoslására egy

kereskedői társulat

megalakításék, mely társulat hivatva lenne tagjainak csekély hozzájárulása mellett, a kereskedelem helyi érdekeit ápolni és védeni, a kereskedelmi kamaránál, valamint a megyei és városi hatóságoknál teljes erejét kifejteni, és erkölcsi sulyát mindig a kereskedők érdekében latba vetni.

Ezen eszme megvalósítása céljából felkértenek a helybeli kereskedők, hogy vasárnap f. hó 24-én délután 3 órakor a városház nagytermében, minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Több kereskedő.

Massage hideg gyógyfürdő a nyitrai gőz és kádfürdőben.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy május hó 1-étől urak és hölgyek részére hidegviz gyógyfürdőt létesíték. — Dörzsölés (Massage) és göngyöléssel (Pkekung). Az ebben működő férfi és nő-személyzetem, évek során át, nagyobb

gyógyfürdőhelyeken működött; és ezen minőségéről orvosi szakbizonyítvánnyal bír.

Vállalatomat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva maradtam

kiváló tisztelettel

Hamburger Gyula,
gőz- és hideggyógyfürdő tulajdonos.

Közgazdaság.

Egy olcsó és kitünő nyári takarmány.

A gazdának oda kell törekednie, hogy azon takarmányokhoz, melyek megszártva értékükből nem veszítenek s így télire eltarthatók, minél kevesebbet hasznaltasson fel a nyár folyamán, vagyis törekednie kell, hogy nyáron olyan takarmányokkal lássa el állatállományát, mely nagy terméshozamot ad, s melynek előállítására sok kiadással nem jár. A szántóföldeken kell tehát e célból takarmányféléket természetien s az itt természetett takarmányfélék közül mint nyári takarmánynak határozottan legnagyobb jelentősége a csalamádénak van.

A zöld csalamádé valamennyi mesterséges takarmányfélével tul szárnyalja nem annyira minősége, mint inkább azon körülmény miatt, hogy igen nagy tömegű, s helyes kaszálás mellett igen izletes takarmányt szolgáltat, s hogy előállítására semmi különös nehézséggel nem jár. Vannak ugyan sokan, kik azt tartják, hogy a csalamádé nem sokat érő takarmány, mert nagyban termelése gyors megfásodása miatt kivihetetlen. Ez állítás azonban nem felel meg a valóságnak, mert a megfásodást könnyen el lehet kerülni, ha kétfele csalamádét természetünk t. i. korait és késeit, s ha ezt sem vetjük el egyszerre, hanem csupán a majd mutakozó szükséglethez mérten, részletében. Ilyen módon állandóan biztosíthatjuk állataink részere a nyári zöld takarmányt. Természetesen a csalamádé nem ad egy magában az ökörnek annyi erőt, hogy nehéz munka közben is jó hűsban maradjon, de a ténen sem adja a kizárólag csalamádén való tartás mellett a lehető legtöbb tejet. Azért is a csalamádé mellett lucernát, lóherét, vagy egyéb értékeesebb takarmányt is kell etetni, ilyen módon azután a legnehezebb munkát is el fogja bírni az ökör.

Korai csalamádénak leginkább a székeley tengerit, későinek a lófogó tengerit szokás vetni. A fajtán kívül a csalamádé értéket a vetés milyensége is befolyásolja, amennyiben a tapasztalatok szerint sűrű vetés mellett mindig értékeesebb és jobb takarmányt szolgáltat, mint ritka vetés mellett. Sűrű vetés mellett a takarmány mennyisége is mindig több s különösen nagyobb mennyiségű az az értékeesebb levelrészt. Egyébként a mennyiséget a trágyázás is nagyban befolyásolja, mert a csalamádé nemesak megtűri, de határozottan meghálálja a trágyázást. Jó erőben levő talajt kíván, olyant mely könnyen felvehető tápanyagokban bővelkedik. E könnyen felvehető növényi tápanyagokat legegyszerűbben műtrágyák segítségével adhatjuk meg, melyek közül kissé kötöttebb talajon a chilisalétróm, lazább talajon a kénsavas ammon és ezenkívül mindkettőn a szuperfoszfát. Előbbeniekből kat. holdanként 40—45 kgot szórhatunk el tavasszal, az utóbbiból pedig 120—150 kgot ősszel.

Vetésének ideje áprilistól május derekáig tart, s amennyire késő őzre is óhajtjuk magukat biztosítani, leghelyesebb a vetést megszakítással 7—10 napi időközökben végezni, megfelelő korai és késői fajta felhasználásával. 10 cm. sorsávolság mellett körülbelül 120 liter vetőmag szükséges, melynek elvetése után a földet könnyű hengerrel megjártatjuk. Kikelés után egy boronálás igen jó hatású.

Kaszálásának idejét a buza megjelenése határozza meg. A kaszálással késni nem jó, mert a minőség silányabb lesz és az állatok sem fogyasztják jól.

A szövetkezeti törvényjavaslat

hatása. A nyitramegyei gazdasági egyesület titkára a f. hó 20-án Szakacsányban és Nagy-Bossányban tartott szövetkezeti előadást. A szövetkezet mind két helyen azonnal meg is alakult, és pedig Szakacsányban 93 taggal és 28 üzletrészszel, Nagy-Bossányban 40 taggal 180 üzletrészszel. Szakacsányban tiszteletbeli elnök lett Kelecsényi Béla, igazgatósági elnök pedig Kuzma Pál, pénztárnok Gyuris János bohus, igazgatók lettek ezen kívül Hrbal József, Potkamenszki Bálint,

Kresk Ferenc, Gyuris János, Sztruhár Lukács, Sztruhár Ignác, Hugyecz János, Gyuris János ifj. A szkaicsányi szövetkezet hatásköre Szkaicsány, Hradistye és Navajóc községekre terjed. A nagybossányi szövetkezet elnöke Beller János, elnökhelyettes Leidenfrost Adolf. Ezekon kívül igazgatók dr. Köves Sándor, Pichler Zdenkó, Knogler Gusztáv, Minárovics János, Gersy János, Korecz János, Melus János, Vargha Pál, Remeny József. A nagybossányi szövetkezet hatásköre Nagy-Bossány, Kis-Bossány, Krencs, Bacskafulu és Praznóc községekre terjed.

***** CSARNOK. *****

Adatok az egyházmegye történetéhez.

Illava a reformáció idejében.

Közi: Dr. Chorényi József, illavai plebános.

(Folyt.)

Meg kell említenünk, hogy 1622-ik évben egy a templom, valamint a harangtorony is a tűz martaleka lett, mely alkalommal a harangok mind elolvadtak. Midőn a torony ismét rendbe hozott, 1627-ben a hívek egy új harangot szereztek, melyhez a kegyur egy másikat, valamelyik kegyuri templomából hozott. Hogy máshonnan hozták a felirata mutatta: „Sub dominio inclite familie Ostrozith 1577.” Ki van zárva, hogy ezt megmentették volna, mert forrásunk határozottan mondja, hogy valamennyi harang elolvadt. 1652-ben Ostrozith Pál és neje szül. Ujfalussy Eva harmadik harangot ajándékoztak az egyháznak. Herold mesternél készült Pozsonyban és 20 mázsát nyomott. A negyediket 15 mázsát Ostrozith Miklós és Mátyás adták 1655-ben Örök kár, hogy e négy szép harang az az 1894-iki nagy tűzvész alkalmával a toronnyal együtt elpusztult. Egy szép emlék azonban még ma is hirdeti Ostrozith Pál s nejének vallásos lelkületét: a templomban levő, éreből öntött, oroszán-labakon álló és angyal fejekkel ékesített keresztelő kut. Készült 1650-ik évben.

III.

Kalinky távozásával a plebánia, több mint egy század után, ismét törvényes birtokosok, a katolikusok kezébe jutott. Fabó szerint (i. m. k. 115. l.) gróf Strassoldo császári tábornok, katonai karhatalommal a templomot már 1673-ki márc. 13-án visszafoglalta — s katolikusoknak visszaadta. A plebánia 1830-iki visitációja pedig azt írja, hogy kath. plebánost már 1670-ben bevezették Illavára. Azonban, miután az anyakönyvek csak 1673-ki október havával kezdődnek, s mint láttuk Kalinky ugyanezen év szeptember feléig tényleg mint lelkész még működött; meglehet, hogy Strassoldo már akkor elfoglalta a templomot, de a kath. plebános csak szept. végével foglalhatta el a plebánia javadalmát. Megütötték ugyan a pásztor, de juhait azért nem széledtek széjjel azonnal: amint Kalinky több mint harminc évi működése után nem is lehet azt másképp gondolni, az illavaiak még sokáig szívósan ragaszkodtak a protestantismushoz. Az anyakönyvi bejegyzések nagy száma mindjárt kezdetben, ne vezessen tévútra bennünket, mintha akkor már annyi katolikus lett volna Illaván; kereszteléssel, esketéssel kath. paphoz menni kényszerültek, a temetést illetőleg pedig, aki halála előtt megtért, egyházi szertartással temettetett el, aki pedig nem akart megtérni, egyszerűen elföldeltetett; de bejegyzés az anyakönyvbe mindkét esetben a kath. plebánián történt.

A visszafoglalás után, az első kath. plebános Falónyi (vagy Falvin) Simon Péter. Született 1627-ben. 1660-ban domanizsi, 1664-ben ó-turai, 1665-ben csejtei, 1666-ban radosnai plebános, hol 1669-ig működött. (Vagner J. Adalékok a nyitrai székeskáptalan történetéhez. 253. l.) Ugyanezen forrás szerint ez utóbbi évben már illavai plebános. Alig lehetséges; 1669-ben Ostrozith

még szabad és hatalmas ember volt, ki nem tűrt volna meg kath. papot Illaván. Azután, ekkor még Kalinkynek sem volt semmi baja a törvényszékekkel és békében működött plebániájában. Meglehet, hogy Ostrozith elfogatása után jött Illavára és itt tartózkodott is, de a javadalmat 1669-ben nem bírhatta. 1673-ban nyitrai kanonok lett, s 1676-ik évi október havában káptalanába távozott. Ő kezdte meg az anyakönyvek vezetését 1673-iki október havában.

Utódja s egyszersmind kanonoktársa: Boesckay György Ferenc. „A Pázmány intézet növendéke volt. 1663-ik évi április hóban podedimi, 1666-ban csejthei plebános, 1676-ban nyitrai kanonok és illavai lelkész lett.” (Vagner J. i. m. 256. l.) Falonyit úgy csejthei, mint illavai plebániában is követte. Plebánoskodásának elején békében munkálkodhatott a gondjaira bízott lelkek megtérítésén; azonban a Thököly Imre felkelésnek hullámai az ő plebániáját is nem sokára érték. Természetes, hogy az illavaiak eddig sem túrték szívesen körükben a kath. plebánost, s csak az alkalmat várták, hogy elkergessék. Ily alkalom kínálkozott az 1678-ik év nyarán, midőn Trencsénmegyében is elterjedett a fölkelés. Boesckay plebánosnak menekülnie kellett. Erről maga Boesckay értesít bennünket: „N. B. A beállott zavargások, s a rendetlenkedő fölkelők és prédálókól való felelem következtében — midőn a plebániái hívek a jó utról letértek, s a mi az Istené, elhanyagolták, a kath. plebánosokat fölkelőknek kiadni keszek voltak, ha csak futással s rejtőzködve nem biztosították magukat — ez idő alatt szűltek nem voltak ide bejegyezhetők.” (Matr. Bapt. A. 1679. aug. hó után.) Hasonló megjegyzések a halottak, s a házassultak anyakönyveiben is olvashatók. Bujdosott 1679. november haváig; azonban még az 1680–1681. anyakönyvek is hézagok, jele, hogy ezen években is többször kellett távoznia.

1683-ban Ostrozith Mátyás nyíltan Thökölyhez pártolt, s ez Illavára protestáns lelkésznek Masznik Tóbiást küldte. Nevével már találkoztunk; Kalinky alatt tanító, majd diakonus (káplán) volt. A pozsonyi delegált törvényszék által gályarabságra ítélve, Nápoly mellett megszökött, de csakhamar elfogták. Hollandi kereskedők által kiszabadítva, Németországba menekült, kedvező időt várva a visszatérésre. Az iskola élére Krman Dánielt helyezték. Mig Masznik bitorolta Illavát, addig Boesckay Trencsén város plebániáját adminisztrálta. (L. Sztárek i. m. 113. l.)

Nem sokáig tartott protestánsaink öröme. 1684-ben Orlich Ferenc császári kapitány, kiűzve Trencsén megyéből a fölkelőket, u. é. július 22-én visszaadta a katolikusoknak a templomot és Boesckayt visszahelyezte plebániájába. Hátralevő napjai békében folytak le, buzgó munkálkodás és térítgetés között, míg e földi pályáját itt Illaván befejezte 1685. okt. 4-én. Az anyakönyvekben következhetesen csak adminisztrátornak írja magát.

A plebánia közvetlen halála után alig kapott helyettes lelkészt, mert az anyakönyvek ismét hiányzanak a következő év januáriusának végeig. Akkor lépett helyébe Frideczky János. Született 1648-ban. A hittudományokat a nagy-szombati egyetemen hallgatta, s azokból borostyán-koszorut nyert. (Vagner J. i. m. 272. l.) Tévedésen alapulhat, amit Rimely K. Historia Collegii Pazmaniani 330. l. ír: „1702. Joannes Frideczky, Praep. Illaviensis.” t. i. hogy akkor a pázmáneum növendéke volt. Illavára Puchóról jött, de úgy látszik, hogy az előtt Ó-Krásznón is működött. 1688-ban már nyitrai kanonok, trencséní főesperes és rajki c. prépost. Frideczky legfőbb célja volt, a gondjaira bízott népet az ősi kath. egyház kebelébe visszahozni. Ez azonban nem ment könnyen. A nép másfél század után protestáns hitelvekben nevelve, Kalinky ekesszólása által több mint harminc éven át buzdítva, a megújuló fölkelések folytán a pro-

testáns ügy jövő győzelmének reményétől eltelve: szilárdan ellentállott minden térítési kísérleteknek, sőt többen ki is vándoroltak. Meddőnek azonban még sem mondható fáradozása, mert ő törte meg a jeget, tömegesebb áttérések először ő alatta történtek.

A lelkipásztorokdás terén hathatós segítséget kapott a Szécsényi primás által Illavára hozott Trinitáriusokban. Elhelyezésük kezdetben csak ideiglenes vala, míg Breuner ki nem váltja birtokát; miután pedig ez 1697-ben a zárda és templom számára a belső várat ingyen és örökjogon átengedte nekik, állandóan letelepedtek. A templom alapkövét 1701. július 24-én nagy ünnepélyvel letették, melyet Frideczky megáldott. Delben nagy lakoma volt, melyre Breuner grófnő 100 frtot küldött. A templom 1719-ben, a két tornya 1722-ben készült el; maga a zárda pedig csak 1753-ban. Ez volt a trinitáriusok első zárdaja Magyarországon. Nem sokáig laktak benne; II. József romboló keze 1783-ban ezen szerzetet is fölsozlatta, s vagyonát az ujonnan megalkotott vallásalaphoz csatolta.

Frideczky nem csak szóval, de tettel is bizonyította nyája iránti atyai szeretetét. Mert örökké igaz marad: verba volant, exempla trahunt. A jó tett mélyebben hat az ember szívébe minden ékes szónál. Elaggott és munkaképtelen, kath. vallású öregek számára menedékházat (Xenodochium) alapított. Ilyen intézetet már Ostrozith Mátyásné szándékozott létesíteni. Ugyanis 1663. aug. 9-ről kelt végrendeletében — melyet azonban később megsemmisített — így intézkedik: „Az illavai ispitálnak ipületire és gyüvendőben szegények kintartására hagyom ötszáz forintot, három tehenet, két vonyó ökröt, két vonyó kancát.” (Dr. Komáromy A. Révay Kata Szidonia levelei férjéhez. 84. l.) Sőt az 1713, 1728 és 1766-ki egyházi látogatások még azt is tudják, hogy e célra az Ostrozith család 18 pozs. mérő alá való szántóföldet tényleg ajándékozott. A város e célra 1700-ban egy üres telket ajánlott föl Frideczkynek, mely azonban nem nyerte meg tetszését; azért azt némi áldozattal a Mityny János telkével becserelette. Az épületet teljesen saját költségén emelte fel, s belső berendezéséről is gondoskodott. Hogy a felveendő szegények megélhetését biztosítsa 500 frtnyi alapítványt tett le és a Gazur-féle földeket is csatolta a menedékházhoz. Miután később az uradalom ezen földeket *via facti* felfoglalta: kérdés, hogyan jutott ezekhez Frideczky?

Ostrozithék többször hű szolgálóknak, szolgálataik jutalmául jobbágyi telkeket ajándékoztak mindegyik jobbágyi terhektől való fölmentéssel (libertini). Így kaptak telkeket Illaván: 1629-ben János szakács, 1639-ben Gazur Mátyás, 1647-ben Korponay Mátyás, 1653-ban Morvay Mátyás. Ily címen jutott telekhez Illaván (év?) Pajor János is. Ezen utolsó telket a Bielik-félével Felső-Klobusicon Breuner gróf engedelmével bizonyos Árossy Dániel vette meg 1692-ben. Ettől ismét mindkét telek vétel útján 1697-ben Frideczky Jánosra szállott. — Miután a rendelkezésemre álló okmányokban nincs nyoma, hogyan jutott Frideczky a Gazur-féle telekhez, azt velem, csere útján a fönt említett két telekért. Tehát a Gazur-féle földeket jogosan ajándékozta a menedékháznak. Így híveinek nem csak szellemi, de anyagi jólétéről is gondoskodott.

Ami a javadalmat illeti, az Ostrozithék által illavai szegény tanulók javára elszakított három tunezsici telket ismét a javadalomhoz csatolta; a plebániái udvar és a szerűs kert között húzó völgyecskeből (vallicula), melyet a kegyur a protestánsok idejében halastóvá alakított át, zöldség kertel csinált; a földszintes, dűledező plebánialakot elhordatta, s helyébe a mostani egyemeletes plebániát építette és pedig ismét csak saját költségén. A pince kiépítéséhez a kegyur és a hívek 400 frtal járultak hozzá.

(Folyt. köv.)

Irodalom.

A Szent-István-Társulat (Budapest IV. Királyi Pal utca 13.) régen érzett szükségnek tett eleget, midőn kiadta a „övetkező igen jeles művet: „Szinjátékok ifjúsági szinpadra“. Idegen szerzők után fordította és átdolgozta *Pokorny Emanuel*. Két kötet. Diszes egész vászonkötésben egy kötet ára 80 kr. Egy-egy kötet külön is kapható. Az I. kötet két hosszabb szinjátékot tartalmaz: A vértanu-család és Morus Tamás; a II. kötet pedig öt kisebbet ad: „A padlásszobában“; „Az örökség“; „Inkognito“; „Az igazgató úr“ és „A fogadás.“ — A darabok előadásának jogát az illető kötetből tíz példány megrendelésével lehet megszerezni.

Telefon.

L-r J. A beküldött összeggel elő van fizetve jul. 1-ig.

H. V. Ny. Szerdahely. Megnyugtató végett értesítjük, hogy a kovarci kerület nevében szíves megbízása folytán egy 20 frtos koszorút helyeztünk a megboldogult Durdik kanonok temetése alkalmával koporsójára s ki is fizettük a Szabó-Belák cégnél. A husvétüi ünnepek alatt a szerkesztőség is kikökenhet a rendes kerékvágásból, s ne csodálja, ha bokros teendőink között erre nem terjedt ki figyelmünk. — Egyébként szó ami szó, ha valaha eszünkbe jön valakit készakarva magunkra haragítani, úgy bizonyára ön lesz az, car vous êtes aimable, même si vous vous fâchez.

T. M. Pozsony. Ifj. Fabricius Endre Nyitrán több éven át ügyvédeskedett, de már néhány év óta Budapestben lakik, s a „Magyar Jelzálogbank“ levelező osztályában van alkalmazva. — Neje szül. Márz Katia, mintegy 2-3 héttel ezelőtt halt meg ugyancsak Budapestben.

M. B. Tessék próbálni egy prózával. Ez inkább késő ószre való; aztán meg élni szeretünk inkább, nem pedig meghalni, mint ön a versben. Különböztessük önről is, hogy csak költeményiben óhajtja a halált.

3154/1898. számhoz.

Hirdetmény.

Nyitra város képviselő-testülete 1898. évi március hó 10-én tartott rendkívüli közgyűlésében kelt ^{1898. márc. 10.} számú határozatával, a Nyitrára áthelyezendő méntelep-osztály elhelyezésére a városi baromvásár-téren az építési tervek és költségvetések alapján, 157,911 frt 40 krajcár összeg erejéig felállítandó épületek építési munkálataira, versenytárgyalás hirdetését rendelte el.

Ennek folytán a fentemlített építési munkák kivitelének biztosítása céljából az **1898. évi május hó 21-ik napjának d. e. 10 órájára** Nyitrán a városi polgármester hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a szóban levő munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek benyújtani, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vételét nem fognak.

Az általános feltételekben előirt, az engedélyezett építési költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés végösszege) 5%-ának megfelelő bányapénz a Nyitra városi házi pénztárában teendő le, és a lefizetést igazoló pénztári elismervény az ajánlathoz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki tervek, az általános s részletes feltételek a nevezett polgármesteri hivatalban, a rendes hivatalos órák alatt, naponkint megtekinthetők.

Kelt Nyitrán, 1898. évi április hó 20-án.

A városi tanács megbízásából:

Dr. Rudnay Sándor s. k.
polgármester.

Árlejtési hirdetmény.

A nyitrai vármegyei közokmány folyó évi szükséglete fedezésére bizottságilag engedélyezett

ruha- és ágyneműek

beszerzésének, valamint a kórházi épületek javítása és a kórtermek meszelésének teljesítésére vonatkozó

kőművesi munkák

biztosítására **f. évi május hó 13-án délutáni 3 órakor** a megyei levéltári irodában zárt ajánlati versenytárgyalás fog megtartatni.

A szükséglet szállítására, valamint a kőművesi munka teljesítésére vállalkozók felhivatnak, hogy 10% százalék óvadékkal ellátott és lepecsételt borítékban foglalt ajánlataikat **f. é. május hó 13-án déli 11 óráig** alulírott igazgatónál a kórházi irodába nyújtsák be.

A szállítmány mennyisége és minősége iránt, valamint a teljesítendő épületjavítások, és a meszelési munkára vonatkozó bővebb felvilágosítások a kórházi gondnokságnál nyerhetők.

Nyitrán, 1898. április hó 17.

Dr. Biringer Ferenc,
kórházi igazgató.

Valódi
liptói tavaszi túró

különlegesség

1/2, 1, 2, 5. kilós dőbönyökben és szabadon mérsékelt áron,

Kassai sódár

I-só rendű

füstölve és főzve

legjobb minőségben kapható

Pécs Ede

2-10. fűszer és csemege kereskedőnél

NYITRÁN,

Vármegye-utca 1. szám.

1.000.000 korona
Egy millió
nyerhető.

A 2-ik magy. kir. szabad.
osztálysorsjáték
50,000 nyereményének
jegyzéke.

A játékterv 9. §. szerint a legnagyobb nyeremény

1.000,000 korona.
Egy millió

A nyeremények következőleg vannak beosztva.

Nyeremények:	Korona:
1 á	600.000
1 >	400.000
1 >	200.000
2 >	100.000
1 >	90.000
1 >	80.000
1 >	70.000
2 >	60.000
1 >	40.000
5 >	30.000
1 >	25.000
7 >	20.000
3 >	15.000
31 >	10.000
67 >	5.000
3 >	3.000
432 >	2.000
763 >	1.000
1238 >	500
90 >	300
47350 >	200, 170, 130, 100, 80, 40, korona.

50,000 nyer. és 13,160,000 kor.
jutalom ert.
melyek hat osztályban kisorsoltatnak.

A 2-ik magy. kir. szab.
osztálysorsjátékban

a sorsolási program szerint **egy millió koronát**, tehát hatalmas összegű készpénzt nyer a legnagyobb nyeremény a játékterv 9. §. szerint; emellett ezen osztálysorsjáték nagyon előnyös nyerési esélyeket nyújt; és pedig

100.000 eredeti sorsjegy
50.000 pénznyereményt

A sorsjegyek felének nyernie kell. Az összes 50,000 nyeremény a melléte álló jegyzékben fel van sorolva és a kormány ellenőrzése mellett hat egymásután következő rövid időközben kisorsoltatik, midőn is a nyert összeg a szerencsés nyerőnek készpénzben kifizettetik. Eredeti sorsjegyeket következő eredeti áron adunk el:

Egész eredeti sorsjegy 6 frt — kr.
Fél " " 3 " —
Negyed " " 1 " 50 "
Nyolcad " " — " 75 "

Az összegnek postautalványon való vétele után azonnal megküldjük a rendes eredeti sorsjegyet az első huzásbani érvénynyel. Kívánatra utánvétellel is küldjük a sorsjegyeket.

Minden sorsjegyküldeményhez az eredeti huzási programot is megküldjük és minden huzás után vevőink azonnal megkapják az eredeti huzási lajstromot. Gyakran ezeket kockáztatnak merész vállalatokba, a midőn a kilátásba helyezett nyeremény nagyon kérdéses. Emellett kockáztassunk egy sorsjegy vételével aránylag oly csekély összeget, a mely által hirtelen nagy tőkét nyerhetünk.

Sorsjegykészletünk nagyon csekély és gyorsan elfogyhat, tehát ajánljuk, hogy a rendelménynyel ne késünk és kérjük azokat, lehetőleg azonnal, azonban mindenesetre

legkésőbb **f. é. május 11-ig**

a midőn a huzás napja van, hozzánk beküldeni.

Fehér Lajos és társa

a m. k. szab. osztálysorsjáték főelrusítói

BUDAPEST,

Gizella-tér 5. sz.

Legnagyobb nyeremény
legszerencsésebb esetben
1.000,000 korona

Az összes 50.000 nyeremény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben
1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
7	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.

A második nagy magy. kir. osztálysorsjáték
nemsokára ismét megkezdődik és

100,000 sorsjegyre **50,000** újból nyeremény

jut, vagyis az oldaltlevő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyeresi esélyek tehát, amint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet **6.- frt**
" fél " " " " **3.- "**
" negyed " " " " **1.50 "**
" nyolcad " " " " **-.75 "**

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak előre is rendelkezésre. Amint ismeretes, a húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosak és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kiváló szerencse

kedvezett főuradánknak az I. magy. kir. osztálysorsjátékban, a mennyiben már az előző osztályokban (az első öt osztályban) **100,000, 30,000, 5000,** valamint számos **2000, 1000, 500** és **300** koronás nyereményt nyertek főuradánknak, melyeket a szerencsés nyerőknek ki is fizettünk.

Ajánlatos ennél fogva a II-ik magy. kir. osztálysorsjáték I-ső húzásához a megrendeléseket **mielőbb hozzáunk juttatni.** Emlékeztetünk az első sorsjátéknál hangzottatott azon többszöri figyelmeztetésünkre, hogy röviddel az első osztály húzás előtt az első osztály sorsjegyek elkelnek; és igazunk is volt, mert még közvetlen az első osztály húzása előtt a bel- és külföld elárasztott bennünket rendelvényekkel olyannyira, hogy a későn érkezőket legnagyobb sajnálatunkra már nem eszközöltük.

Kérjük tehát a rendelvényeket az első osztályhoz **mielőbb, mindenestre azonban legkésőbb**

április hó 29-éig

hozzánk beküldeni, mert csak ez esetben ígérhetjük ezek biztos eszközölését.

Török A. és TSA

a magy. kir. szab. osztálysorsjáték
főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4/A.

A Nyitrai Népbank
zálogkölcson-osztálya.

Zálog-árverés

1898. évi május hó 10-én.

Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1897. évi december hó végeig ki nem váltattak, vagy át nem irattak, *f. é. május hó 10-én a Nyitrai Népbank termében délután 2-4 óráig tartandó nyilvános árverésen* eladatni fognak.

Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessek, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitrán, 1898. április hó 14-én.

Az igazgatóság.

Egy csinos citera

alig használt,
igen jó állapotban,

2-3. jutányos áron eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Hirdetmények

a
„Nyitramegyei Szemle“

részére

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban.

Szőlőtrágya-kompozíció

és szőlők alá való **mindennemű műtrágyá-**
kat elismert kitűnő minőségben ajánl

A „HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, Váci-körút 21.

Részletes utasításokat kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.